

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

MAX DU VEUZIT

SERAP

Çeviren

Sait Faik Abasıyanık

ithaki

Bu kitap 5 Kasım 1948 ve 8 Ocak 1949 tarihleri arasında
Hürriyet gazetesinde elli tefrika olacak şekilde basılmıştır.

Matmazel Cylia de Liancourt –daha doğrusu bu isimle tanınan genç kız– yirmi yaşına bastığı gün, ilk büyük üzüntüsünü de beraber tattı.

O gün, öğleden sonra annesi kendisine, şimdike kadar sandığı gibi Kont de Liancourt’un kızı olmadığını, Guy Ferias isminde bir manzara ressamının çocuğu olduğunu söyledi. Annesi ilk önce bu ressamla evlenmiş, mesut olamamış, dört sene beraber yaşadıktan sonra boşanmıştı.

Kontes bu boşanmanın sebeplerinden bahsetmekte hiçbir fayda görmediği için susmuştu. Bunlar kızını ilgilendirmezdi. Cylia her ne kadar bu sebepleri öğrenmek istediye de cesaret edip ne olduklarını sormadı.

Bu hiç beklemediği vaziyet karşısında donakalan kızcağzın yeşil gözleri koyu bir kederle buğulanmış, annesine bakakalmıştı. Titreyen bir sesle kekeledi.

“Niçin? Ama neden bunları bana söylemek için bugünü beklediniz? Evvelce söyleseydiniz ya... Çocukken... Bu benim için çok daha iyi olurdu. Bu kadar azap duymazdım.”

Çocuğuna birtakım izahat vermek mecburiyetinde kalacağını sanmayan Madam de Liancourt sinirli ve şaşırılmış bir hâlde:

“Azap mı dedin? Ben bunda azap duyacak kadar bir şey görmüyorum. Şu güne kadar nasıl yaşadıkça hiçbir şey değişmeyecek ki. Kont seni kızı gibi seviyor, sen de onu baba gibi seviyorsun. Öyle sahici babalar var ki Kont’un eline su dökemezler. Sen ne diyorsun kızım? Kontla biz senin keyfini ve rahatını düşündüğümüz için bu keyfi bozmak istemedik. Büyümeni, bu işi akıllıca, bütün zekânla muhakeme edebileceğin günü bekledik.”

Kontes sustu. Birtakım acı hatıraların yeniden zihninde uyanmasından ürkmüş gibiydi. Sonra tekrar başladı.

“Bereket versin ki ilk zevcim mahkemenin kendisine verdiği hakkı hiçbir zaman kullanmadı da bizim için bütün bunları senden saklamak mümkün olabildi.”

Cylia sükûnetle sordu.

“Hangi hakkı?”

Annesi hareketsiz duran genç kıza doğru üzgün bir şekilde ellerini açtı. Müteessir, “Ayda iki defa gelip seni görmek hakkını,” dedi.

Genç kız başını önüne eğdi. Yüzü büsbütün sararmıştı.

“Ya!” dedi. “Demek sahici babam gelip beni hiç aramadı. Demek beni hiç sevmiyordu.”

Madam de Liancourt söyledikçe ateşlenerek, istihfafla bahsedercesine, “Sana söylemiştim ya ressam olduğunu,” dedi. “Oldukça serseri bir adamdı. Daha fenası sefil ve çapkındı. Bu nevi insanlarda aile mefhumu diye bir şey yoktur. Babana gelince o büsbütün aile filan tanımaz bir adamdı.”

Bu sözler o kadar sert ve o kadar küçük görür bir tonla söylenilmişti ki genç kız istemeyerek annesini takdir eder gibi baktı.

Kontes, işi fazla ciddiye almaya başlayan kızına sinirlenmiş bir hâlde:

“Yüzüne bakan beni pek acayip bir kadın sanır. Bana dünyalar kadar ıstırap çektirmiş bir adamdan da tatlılıkla bahsedemedim. Nelerden sonra, ne ıstıraplar, ne acı sahneler bahasına boşanmaya karar verdiğimi bir bilsen... Boşanma! Evet, bu kelime benim için de fena, kötü bir şeydi ama nihayet, başka yapacak şey kalmadığı zaman... Boşanmak bir şerefsizlik değildir. Cemiyetin her sınıfına musallat olan bir felakettir. Fakat âdetlerimizin içine kadar girmiş bir felaket. Ama her şeye rağmen uyuşmamış ailelerde vukuu muhakkak olan ihanetten herhalde müreccaktır.”

Birdenbire kızının yanında fazla açıldığının farkına vararak sustu. Sonra, “Sen daha bunları iyice kavrayacak yaşta değilsin kızım. Yalnız şu kadarını bil ki boşanmam Papalığın müsaadesiyle olmuştur. Ben de vicdanıma karşı mesuliyetsizim,” dedi. “Hadi şekerim, artık üzülme, git giyin. Yıl dönümünü kutlamak üzere Bolonya Ormanı’nda eğlence yerine gideriz.”

Cylia annesini kolundan tutarak:

“Hayır anne... Yalvarırım bugün sokağa çıkmayalım. Bırakın da bana söylemiş olduğunuz şeye alışmaya çalışayım bugün.”

Madam de Liancourt omuzlarını kaldırdı.

“Pek tuhafısın sen de canım! Demek bu kederli suratı bütün gün muhafaza etmek zorundasın. Babanın karşısı-

na da böyle çıkarsan hiç de nazik bir hâl takınmış olmazsın, biliyor musun?”

Genç kız ciddi bir yüzle:

“Manevi babama karşı neler borçlu olduğumu unutmama imkân yoktur. Ben onun sayesinde bir babanın ne demek olduğunu öğrendim. Onun sayesinde baba şefkatinin, baba okşayışının ne olduğunu biliyorum. Onun boynuna kollarımı doladığım zaman başka çocukları kıskanamayacağım kadar, belki de daha çok bana hakiki bir baba şefkati gösterdi. Bununla beraber hiçbir şey düşüncelerimi onun kapladığını, yaşayıp yaşamadığını bilmediğim için dualarımı bir başkasına yaptığımı bana unutturamaz.”

Gözlerini kızından ayırmayan annesi boğazdan gelen sağır bir sesle, “Yaşıyor,” dedi. Yukarıki cümlelerin genç kızdaki tesirine bakan annesi şaşırmişti.

Cylia yaprak gibi titriyordu.

Genç kız dünyada onun babası olarak hiç tanımadığı bir adamın yaşadığını ve bunu ancak bugün öğrenebilmiş olmanın verdiği garip bir sevinç ve üzüntü içindeydi.

Bir şimendiferde gazetesini açmış okuyan, kırları seyreden bir adam için, bir şimendifer kazası ne ise genç kız için de annesinin bu ifşası aynı şeydi, içinde daha bir şeyler öğrenmek ihtiyacı birdenbire düşünmeden doğdu.

“Bilmek isterim... Acaba görebilir miyim o, şu... Babamı?”

8

Annesi bu isteği deminden beri beklediği hâlde sararmaktan kendini kurtaramadı. Şaşkın ve endişeli bir hâlde “Görmek mi istiyorsun onu?” diye sordu.

“Şey... Onunla konuşmak için değil. Yalnız tanımak

istiyorum. Uzaktan göreyim, kâfi. Onu düşündüğüm zaman ismine bir çehre ekleyebilmek için.”

Kontes âdeta sersemlemişti.

“Nasıl olur kızım? Düşün bir defa,” diyebilirdi. “Ben onu çoktan gözden kaybettim. Şimdi o benim için bir yabancından başka hiçbir şey değildir. Hem sonra ikinci kocam ne der? Hâlâ onunla meşgul olduğumu iştirirse... Hatta senin arzunla bile olsa pek ayıp olur.”

“Büyükannem herhalde tanır. Sizin bana onu göstermeniz şart değil, bu işi üzerine anneannem alabilir.”

Cylia, mevcudiyeti kendisine bugün haber verilen bir babanın düşüncesiyle o kadar doluydu ki bu arzusunun annesi üzerinde çok zalimce acı bir tesir yapacağı, sonra kendisine babalığı olduğunu anlatacak en küçük bir hareket yapmayan, aksine samimi babaların bile bazen yapamadıklarını ona yapan Kont’a karşı oldukça nezaketsiz bir istekte bulunduğunu düşünecek hâlde değildi.

Bu havadis genç kızın bütün mevcudiyetine bir bıçak gibi işlemişti. Yaralanmış, küçülmüş, bitmiş tükenmişti. Ona öyle geliyordu ki şimdiye kadar bu hakiki babadan bahsetmemekle en tabii hakkı, en büyük saadeti gasp edilmişti. Bu hakkı elinden fikri sorulmadan almışlardı. Bu zalimce egoistliğinin farkına varmadan tekrarladı.

“Değil mi ya,” dedi, “anneannem pekâlâ bu meselede sizin yerinizi alabilir ve meçhulüm olan babamı bana gösterebilir. Herhalde onu görmek hakkını benden almazsınız.”

Kızının dudaklarından çıkan hak sözüne fena hâlde sinirlenen Kontes, “Hangi hak? Bir adam ki hayatımdan silmişim! Bir adam ki bir dakika beni düşünmemiş!

Yalnız beni değil, seni de düşünmemiş. Baba vazifelerini unutmuş. Hayır! Hayır! Doğru muhakeme etmiyorsun! Şimdiye kadar seni o mu büyüttü? O mu yetiştirdi? Bizi hayatından silmiş. Ondan ayrılalı tam on sekiz sene oluyor. Bir defa sorup araştırmamış. Şimdi sen kalkıyor, hakkında hayaller, düşünceler, sevgiler beslemeye kalkıyorsun. Bütün bunlardan sonra onun karşısına nasıl çıkabilirsin? Düşün bir defa.”

Genç kızı şefkatle göğsüne çekiyor, okşuyor, anne şefkatinden, belki de biraz da evladının kendisinden istemeyerek koparıp aldığı ve ötekine, hiç tanımadığı halde duymaya başladığı ufak muhabbetten doğan belli belirsiz bir kıskançlıkla kızını kollarının arasına alıyor şefkatle, kıskançlıkla sıkıyordu.

Anne gözleri yaş içinde, evlat annesinin yeisi karşısında birdenbire derin bir sükûta dalarak iki kadın uzun zaman kucaklaşmış vaziyette kaldılar.

Nihayet annesi birçok öpücük ve bir ipek hışırtısı bırakarak, genç kızı kendi hâline bırakarak odadan çıktı.

Yalnız kalan Cylia bir nevi şaşkınlık içinde söyleniyordu.

Aman yarabbi! Bir babam varmış... Bir başka babam! Bir hakiki babam ki tanıımıyormuşum. Ben onun için hiçbir şeymişim... Arayıp sormamış bile.

Birdenbire izahı kabil olmayan bir boşluk, bir yalnızlık hissi sardı. Kendisine bütün kan bağlarıyla bağlı bir meçhul insanın dünya yüzünde yaşar bulunması, ne garipti. Ona öyle geliyordu ki şimdiye kadar bir rüya âleminde yaşamıştı. Öyle bir tatlı rüya ki o rüyadan kendisini tartaklayarak bugün uyandırıyorlardı. Şimdiye kadar hudut-

suz bir saygı ve derin bir sevgiyle bağı olduğu annesi bu dakikada gözünden düşmüş, küçülmüş, küçülmüştü. Bununla beraber bu hâlden utanıyor, annesine karşı duyduğu bu yeni hissinden ötürü üzülyordu.

Istırabını ta ruhundan gelen bir sesle haykırmak istiyordu. Ona bu korkunç kederi dünyada en çok saydığı ve sevdiği annesi tattırmıştı. İner gibi, “Ah anne! Anne!” dedi. “Bana ne büyük fenalık ettin bir bilsen.”

Şık ve kokulu odaya gölgeler iniyor, köşeleri dolduruyor, eşyayı ve insanları esrarlı bir hüviyete bürüyordu.

Açık pencereden, gecenin yaklaşmasıyla caddelerin sağır gürültüsü giriyordu.

Cylia öğleden beri üzerine yüklenen kederle bitkin bir hâlde kocaman bir koltuğun içinde küçülmüş kalmıştı. Hareketsizdi. Başı koltuğun, ipek dosyasında,* gözleri bir noktada kocamanlaşmış bir hâlde, havada sanki anlaşılması pek güç bir resim seyrediyor gibi düşünüyordu.

Ruhunu bir türlü annesinin söylediklerine alıştırmadan binlerce defa hep bu mevzu etrafında dönmüş do-laşmıştı.

Hayır! Hayır! Muhakkak rüya görüyorum. Görüyordum da bu korkunç rüyadan şimdi uyandım! Annem bana böyle bir şey söylemedi. Kendi kendime kurdum bunları. Olamaz. Benim bir başka babam olamaz! Olamaz böyle bir adam. Benden uzakta olsun, yaşasın ve ben tanımayayım, bilmeyeyim. Hayır olamaz böyle şey!

Onun asıl canını sıkan şey böyle bir babanın mevcut olup da kendisine meçhul olması keyfiyetiydi.

Sonra yavaş yavaş bu babanın mevcudiyetini kabul

* (Fr.) Dossier: Arkalık. -ybn.

ediyor, uzak çocukluk rüyalarını hatırlayıp bu meçhul insana bir madde, bir hüviyet vermeye çalışıyordu.

Hatırlamalıyım... Bir şeyler hatırlamalıyım... Ufacık da olsa bir şeyler... Herhalde ufacık da olsa bir müddet onun hayatını yaşamış olmalıyım. Hiç olmazsa beni birkaç kere kucağına almış olmalı.

Onun minicik gözlerinin ilk gördüğü mahlûk muhakkak bu babaydı. On sekiz sene öteden bir şeyler hatırlamaması ne kötü şey. Onun ciddi yahut şen çehresini, öpücüklerini yahut da belki de soğukluğunu hatırlamalı mı?

Bunlar çocuklar için en büyük intibalardır. Çok silik de olsa bu intibalar çocuğun ruhunda kalırlar.

Genç kızın düşüncesinde hiçbir iz yoktu. Ne bir çapkın, hoş, duman gibi bir çehre; ne de ciddi, korkunç sıkıcı bir hayalet.

Nihayet, ümitsiz bir hâlde hakiki babasıyla beraber hiç yaşayıp yaşamadığını kendi kendisine sordu. Hiç olmazsa onu sevip sevmediğini bilseydi.

Ben onun için hiçbir şey değil miydim acaba?

Bu suali kendi kendisine sorduğu zaman kalbini bir el şiddetle sıkılmış gibi oldu. Babasının onu hiç sevmemiş olması ihtimalinden kaçmak istermiş gibi yerinden fırladı.

Evladına tamamen yabancı bir baba! Babasına tamamen yabancı bir evlat! Aman Allahım! Böyle şey de olur mu? Böyle bir şey dünyada olamaz.

Onun genç kız aklı böyle bir şeyin olamayacağını düşünürken aynı zamanda olabileceğini de hissediyor, kekeleyerek, *Bu ne korkunç bir şey olur, diyordu.*

Başı ateşler içinde yanarak odayı arşınlamaya başladı.

Şimdi oda tamamen karanlık içindeydi. Elektrik düğmesini bulup odayı aydınlattı. Kumral bir ışık hafifçe sarı ipekten laleler işlenmiş abajurun gölgeleriyle etrafı sardı. Odanın açık renk duvarları ve eşyanın güzel renkleri genç kızın ruhunu zulmetlerden sıyırdı. Geniş bir nefes alabildi.

Avizeyi de yaktığı zaman deminki kara renkli kederleri de solgun ve uzaklaşmış gibi idiler.

Kendisine birdenbire gelen bir düşünce ile aynaya doğru yürüdü. Uzun zaman yüzüne baktı.

Kollarını kaldırmış, elleri ensesine kenetli bir vaziyette durdu. Bu hareket onun her zamanki hareketiydi. Hatlarını dikkatle gözden geçirdi: Bombeli alnını, Çin mürekkebi ile çizilmiş gibi ince kaşlarını, kıvrık kirpikli hülyalı, yeşil gözlerini, uzunca burnunu, çok kırmızı renkli dudaklarını, ağzını, yanaklarındaki gamzeleri, yuvarlak çenesini, açık, temiz, bembeyaz tenini, teni ile aksi istikamette yarış eden simsiyah saçlarını gözden geçirdi.

Anneme hiç benzemiyorum, dedi.

Annesi sarışın, narin, ince bir kadındı. Dostlardan biri, General, kontes için bir gün “Saksonya vazosu gibi,” demişti. Kont de Liancourt’un sarışın ve narin zevcesi için bundan daha elverişli bir tarif, bir tasvir olamazdı.

Cylia, General’in bu sözlerini hatırlayarak kendi geniş sırtını, korsajının zorlukla kapatabildiği şişkin göğsünü, etekliğinin yuvarlaklığını büsbütün belli eden geniş kalçalarını seyrederken, *Hayır, anneme hiç benzemiyorum,* diye tekrarladı.

Dudakları mahcup bir gülümseme ile açıldı.

O hâlde demek babama benziyorum.

Bu sözü söyler söylemez ellerini ensesinden çekerek kalbinin üstüne koydu. Şimdi o kalp hızlı hızlı çarpıyordu. Birdenbire tekrar dudakları tatlı bir gülümseme ile açıldı.

“Demek ona benziyorum... Ona benziyorsam beni sevecektir demek!” diye haykırdı.

Bunu hem söyledi hem de kıpkırmızı kesildi. Utanmıştı.

Kendi sesinden kendisi ürkmüştü. Bu ses apartmanın sessizliği içinde çın çın ötmüştü.

Kafasını önüne eğdi. Sanki bir şey onun kalbini sıkıştırmıştı. Teessüfle karışık acayip bir üzüntü duydu.

Sabiden deliyim ben, dedi. Ne fenayım! Ne merhametsizim. Zavalı anneciğim... Sen, deminki haykırışımı işitebilir, üzülebilirsin! Şefkatli, tatlı, iyi bir anan, hakiki babalardan hiç aşağı kalmayan dünyalar kadar iyi bir babalığın varken bir hayal peşinde koşmak, ona kendini sevdirmek için düşüncelere dalmak, budalalık, adıyla sanıyla budalalıktır.

Birdenbire şimdiye kadar kendisine görülmedik bir muhabbet ve şefkat göstermiş olan iki insana karşı tazelenen bir muhabbet duydu.

Nasıl da saatlerden beri hiç tanımadığı bir adamı düşünebiliyor, ötekileri ihmal ediyordu. Hatta unutuyordu. Onlar ki kendisine vefakârdılar. Onun hayatı, sevinci, hayatı, sevgisiydiler.

Şu dakikaya kadar mütemadiyen annesine karşı gelmemiş miydi? Yüzüne yüzüne bağırmanın mıydı? Annesinin bu sırrı açıklarken yüzünün sapsarı kesildiğini görmemiş miydi?

Anneciğim! Anneciğim! Ne olursa olsun ben seni çok seviyorum, dedi.

Bu sözden gelen gayet tabii bir tedai ile babalığını hatırladı.

Ne müsamahakâr, ne iyi, ne müşfik insandı o. Öğleden beri ötekini düşünmekten kontu hatırlamamıştı bile.

Kalbi kederle kurşun gibi ağır, bitkin bir hâlde pence-reye kadar gitti. Alnını cama dayadı. Görmeden simsiyah gökyüzüne, karanlık içindeki apartmanlara baktı. Sonra aşağıdan bir hayat seli içinde akan insanlara, ağır ve kocaman otobüslere, elektrik fenerlerine, reklam ışıklarına düşünmeden, görmeden baktı. Bütün bunlar daha bu sabah onu şiddetle alakadar ediyordu. Fakat şu saatte onu hiçbir şey eğlendirmiyor, acı düşüncesinden hiçbir şey ayıramıyordu: Annesi, babası, öteki babası!

Sanki kederin doldurduğu kâseyi tortusuna kadar içmek istemiş gibi biraz evvel annesinin söylediklerinden bazı parçaları hatırladı:

“Babanda aile muhabbeti denilen şeyden eser yoktu...”

Sonra mağrur ruhuna şiddetle tesir etmiş şu cümleler:

“Senin üstüne olan haklarının hiçbirinden faydalanmamıştır. Ondan ayrılalı beri on sekiz sene geçti. Bir defa bile kızım nasıldır diye sormamıştır...”

Daha sonra pek tabii olmakla beraber onu isyan ettiren şu lakırdılar:

“Yeniden evlendikten sonra o benim için bir yabancıdan başka bir şey değildir.”

Cylia yeniden kafasında bir sancı hissetti.

Yabancı... Benim babam annem için bir yabancı ha!

Kelimelerin sanki tadına, künhüne varmak istiyormuş gibi yavaş yavaş söylendi.

Öz arzusu ile, isteyerek, kendisi için benim de bir yabancı kalmama razı olması...

İşte o zaman bu son düşünce ile adamakıllı bir sopa çekilmiş yaramaz bir çocuk gibi hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladı.

“Dur, gitme Cylia! Seninle konuşacağım biraz.”

Yemek odasından çıkmak üzere olan genç kız annesinin bu sözleri üzerine durdu. Ağır ağır yüzünü annesinden tarafa çevirdi. Tatlı bir sesle, “Bir şey mi söyleyecektin anne?” dedi.

Kontes belli belirsiz bir baş işaretiyle “Evet,” dedi.

Aynı zamanda da düşünceli gözlerle genç kıza baktı.

Annesinin şüpheli sesinden, azıcık soğuk hâliinden dünkü bahsi tekrar açmak üzere olduğunu hissetmişti. Yine öteki babadan söz açacaktı.

Büyük yeşil gözleri dalga hâlinde gelip geçen bir sızıntı ile bulandı.

Sabahtan beri bu hakiki babanın mevcudiyetini unutmak için çalışmış fakat muvaffak olamamıştı. Bu her dakika şakaklarını patlatırcasına ısrarla gelip dimağına yerleşen düşünceden kurtulmaya, kaçmaya imkân yoktu. Bu yüzden hep sakin ve gizli köşeler arıyor, yalnızlığa gömülüp kendi kendisiyle baş başa kalmaktan başka çare bulamıyordu.

Hislerinin karışıklığını bütün gözlerden saklamayı emreden bir nevi mahcupluk içindeydi. Bu meseleye dair en ufak bir söz bile onun kederini arttırdığından hâli kalmıyordu. Şu dakikada annesinin dudaklarından çıkmak üzere olan kelimeleri durdurabilmek kabil olabilseydi...

Ürkek ürkek sordu.

“Ne konuşacaksın benimle yine anne?”

“Unutmuş olduğun bazı vazifeleri ve saygıları sana hatırlatmak istiyordum.”

Hiç beklemediği bu cümle karşısında şaşırıldı ve kızardı.

“Bazı vazifeler ve saygılar mı dediniz?”

“Evet, genç kızlık vazifelerini. Dünden beri hâlin olması lazım geldiği gibi değil, daha doğrusu senden beklediğim gibi değil.”

Cylia sarardı. Annesinin tekrar o bahis üzerine geleceğini anladığı için hiç olmazsa daha bir zaman o bahis açılmasını istiyordu.

Kendi kendine *Daha sonra belki... Bu fikre biraz daha alıştığım zaman...* diyordu.

Konuşmak üzere olan annesine güzel ve büyük gözleri yalvarırcasına bakıyorlardı. Kekeledi.

“Canım anneciğim! Rica ederim! Yalvarırım!”

Madam de Liancourt kızının bakışlarını anlamamazlığa vurdu. Bilakis iyice açılmış bir yara daha çabuk iyileşir ümidiyle, “Otur şuraya Cylia. Burada yalnızız. Sana söylemem lazım,” dedi, durdu.

Onun için de bu bahis kolay kolay açılacak bahis değildi. Cahil kızının karmakarışık ruhunu sükûnete kavuşturmak için bu kendisine daha çok üzüntülü olan konuşmayı yapmak lüzumunu duyuyordu.

Durmuş düşünüyordu. Birdenbire karar vermiş gibi:

“Dün bütün gün ağladın mı Cylia?”

Kelimeler dudaklarına kolay kolay gelmemekle beraber gitgide açılarak devam etti.

“Hayır yavrum... Beyhude yere üzülüyorsun. Ufacık bir keder bile istemem yüzünde. Kont de Liancourt seni sahici kızı gibi seviyor. Hayatında hiçbir değişiklik olma-

yacak. Tamamen eskisi gibi... Bu sebepten sen de eskisi gibi olmalısın. Sana haber verdiğim şey seni tamamen lakayt bırakmış gözükmesin. Hiçbir şey olmamış gibi hareket etmelisin. Gülmeli, gamsız durmalısın. Bunu yapman en tabii bir nezaket hareketidir. Senden ben bunu beklerim.”

Lakırdısını bir defada bitirebildiğine sevinerek geniş bir nefes aldı. Sonra:

“Eninde sonunda Cylia, şunu unutmamalısın ki benim ikinci kocama her şeyini borçlusun. Seni kendi kızından farklı mı büyüttü? Belki de kendisinin çocuğu olmadığı için bütün sevgisini sana vermiştir. Olabilir! Fakat seni hem sevdi hem de saydı. Senin dünden beri yaptığın gibi ağlar bir yüzle gözükmen doğrusu onun tertemiz hareketlerine karşı büyük bir nankörlük olur. Aklı selimine değil, temiz kalbine güveniyorum kızım. Sen de onun sözüne, kalbinin sözüne uy.”

Cylia bir mücrim gibi gözlerini yere indirdi.

“Gözyaşlarımı belli etmemeyi ben de isterdim anne,” diye başladı.

“Ama neden ağlıyorsun kızım? Ağlayacak ne var?”

“Elimde değil!”

“Sadece gülünçsün kızım, vallahi!”

Kontes bilmeyerek sesinin tonuna bir huşunet vermişti.

Kontesin oldukça gölgeli ruhunda tuhaf bir kıskançlık hissi uyanmıştı. Hemen, daha hakkında konuşur konuşmaz çocuğun kalbi o meçhul adama doğru kayıvermişti. Bu kıskançlık bir annelik egoizminden ziyade karılarına ıstırap çektirmiş bütün erkeklere ve bilhassa kendi birinci kocasına karşı duyduğu hınçtan membanını alıyordu.

Hayır, bu olamazdı. Onun sevgili kızı o adamı seve-
mezdi. Bu adi, kötü sevgiye karşı koymak için her şeyi
göze alabileceğini hissediyordu.

Kıskançlık saikasıyla hareket edenler her zaman ters
yoldan yürürler. Kontes de kızının sükûnet bulmasını
bekleyeceğine o ruhu büsbütün karıştırıyor, allak bullak
etmenin yolunu istemeyerek buluyordu.

“Zaten bu beyhude kederler, gözyaşları neye bilmem,
anlayamıyorum. Bugün kendinde dünkünden başka tür-
lülük mü hissediyorsun? Benim sana açtığım şeyler haya-
tının gidişini değiştirebilir mi? Saadetin benimle Kont’un
arasında temin edilmiş değil midir? Bir gün kendi muhi-
timizden kibar, terbiyeli, okumuş bir gençle evleneceksin.
Kocanı sevecek, ona hayran olacaksın. Hayatın böylece
aramızda, muhitimizde geçecek. Terbiyesiz, kötü huylu
bir serseri ile benim gibi evlenip bedbaht olmayacaksın.
Daha ne istiyorsun? Hadi, hadi! Cylia güzel kızım. Şu
üzüntülerin pek budalaca şeyler olduğunu anlayıver.”

Sesi daha çok nezaket ve ciddiyet alarak doğrudan
doğruya genç kızın kalbine çevrilmiş gibi:

“Dün sana bahsettiğim insan, mevcudiyetini haber
verdiğim mahlûk senin için hiçbir zaman bir şey, birisi
olmayacak ki.”

Genç kız itiraz eder gibi bir hareket yaptı. Annesi far-
kına vardı.

“Değil mi?” dedi.

“Ama babamdır anne... Hatta onu büsbütün unutsam
bile yine babam sayılır.”

“Babanmış... Ama pek az!”

Genç kız anlamamıştı, sordu.

“Ne demek pek az?”

“Evet! Pek az! Düşün çocuğum, düşün! Seni tanımayan, bilmiyor, kendisi yetiştirmedi, büyüdüğünü görmedi. Seni görmek için bile çalışmadı. Hasta olduğun zaman bile haber sordurtmadı. Dur! Sana hiç açmamam lazım gelen şeyleri bana söyletiyorsun. Dinle öyleyse: Üç sene evvel şiddetli bir ateşli hastalığa tutulmuşsun hani. Vaziyetin tehlikeliydi. Günlerinin sayılı olduğunun haberini gönderdim. O zaman...”

Annesinin ağzından çıkacak sözü kapmak istermiş gibi dinleyen genç kız:

“Ne yaptı o zaman?”

“Büyükannenin yazdığı mektuba tam bir ay sonra cevap verdi. O zamana kadar sen iyileşmiş, nekahet günlerini geçirmek üzere köye gitmiştin bile. Seni gelip görmeden, hatta bir haberini bile almadan ölüp gitmiş olabilirdin.”

“Ya!”

Öyle cümleler vardır ki insan kalbine hançer gibi saplanır. İşte o cümlelerden biri de Kontes’in yukarıki sözleriydi.

Cylia’nın solukluğu birdenbire artmış, sendelemişti. Boğazı kurumuş bir hâlde, kendi kendine söylenir gibi:

“Demek böyle. Ölümüm, hayatım, benim her şeyim onu zerre kadar ilgilendirmiyor!”

Annesinin yanında ağlamamak için kendini zorladığı hâlde muvaffak olamadı. Gözyaşları gözlerini doldurdu. Damlalar sessiz sessiz yanaklarından aşağı yuvarlanmaya başladı.

Kontes bu hâle artık dayanamadı. Kızını kollarının arasına aldı. Heyecanlı, içinde bütün annelik şefkati titreyen bir sesle haykırdı.